

Scène uit 'Hemel' (2012), van regisseur Sacha Polak. FOTO FILM STILLS

tekst **Lodewijk Dros**
illustratie **Brechtje Rood**

Is geld goed voor je? Hoe kan ik echt van iemand houden? Is geluk voor mij weggelegd? Het zijn een paar van de levensvragen waar Jurriën Rood zich mee bezig houdt. Dat doet hij als filosoof en als filmmaker, de twee vakken die hij beoefent. Rood studeerde aan de filmacademie en daarna, op middelbare leeftijd, filosofie. Hij werkte in het theater en voor de politie en schreef een handvol boeken met een sterk filosofische inslag.

Nu wijdt Rood zich aan levensvragen. Het zal de leeftijd wel zijn, hij is 69.

Zulke grote vragen, zegt hij, zijn normaal gesproken typisch voor filosofen, niet voor filmmakers. "De redenering is dan: film levert concrete levensvoorbeelden, ze zijn grappig of de personages gaan compleet de fout in, dat maakt het zo populair om naar films te kijken. Maar ze geven geen antwoord op de vraag hoe je moet leven, en of het leven wel zin heeft. Daarvoor heb je dan de filosofie."

Rood ziet dat anders. "Nadeel van de filosofie is dat ze vaak abstract is en algemeen. Film is juist erg concreet en gebonden aan tijd en plaats. Omdat ze allebei wereldbeschouwers zijn, wil ik ze graag tegen elkaar aan- en afzetten. In de zoektocht naar antwoorden op levensvragen laat ik film en filosofie op elkaar reageren, als compagnons en opposanten. Zo komen de zogenaamd eeuwige waarheden van de wijsbegeerte in gesprek met de eigentijdse vertellingen van de film. Theorie praat met praktisch. Film dient dan als een praktische check op de algemeenheden van de filosofie."

Laten we de proef op de som nemen: Vrijheid. Hoeveel hebben we daarvan nodig? Wat is vrijheid eigenlijk, filosofisch gezien?

"Je hebt twee soorten vrijheid,

zei Isaiah Berlin. De eerste was 'vrij zijn van belemmeringen'. Dat noemde hij 'negatieve vrijheid', maar dat bedoelde hij heel gunstig. De tweede, 'positieve vrijheid' is wat je kunt gaan doen als er niet meer aan je rug getrokken wordt. Je kunt die twee vrijheden ook zien als onafhankelijkheid en zelfbestemming, zoals Immanuel Kant dat drie eeuwen geleden al formuleerde."

Isaiah Berlin heeft school gemaakt in Europa en Noord-Amerika. Beide regio's ontwikkelden zich na de Tweede Wereldoorlog tot liberaal-kapitalistische maatschappijen, zegt Rood. "Berlin vond dat de staat de taak had om zijn burgers onafhankelijk te maken. Voor hun zelfbestemming moesten ze zelf maar zorgen, daar hoorde de staat zich niet mee te bemoeien. Dat snap ik wel, Berlin had net het communisme en het fascisme meegemaakt, totalitaire systemen die alles beslisten. In die sfeer kun je niet meer aankomen met een begrip als gemeenschap, hij wilde wég van het collec-

Levensvragen in film en filosofie

Dit is de eerste aflevering van een serie gesprekken over het boek 'Film en filosofie beantwoorden levensvragen' dat Jurriën Rood schrijft. Het verschijnt na de zomer bij uitgeverij Noordhoek.

Vrijheid

Jurriën Rood: 'Filosofie is abstract, film is erg concreet'

Filmer en filosoof Jurriën Rood zoekt het antwoord op levensvragen, in filosofie en in film. Wat leren denkers én filmmakers ons daarover? Vandaag de **eerste aflevering**: hoeveel vrijheid hebben we nodig?

